

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Απάντηση στις προκλήσεις - Θέσεις για τα μεγάλα μέτωπα μιας κυβερνητικής πολιτικής

III. Η πρόκληση των θεσμών και της συνταγματικής αναθεώρησης: Δημοκρατική συμμετοχή, κράτος δικαίου, ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνία των πολιτών

3. Σημεία συνταγματικής συναίνεσης: Σχέσεις κράτους και εκκλησίας - Εγγυημένο επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης - Συμμετοχή της Βουλής στην επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης - Νέοι θεσμοί άμεσης δημοκρατίας - Ενίσχυση της αυτοδιοίκησης

Σχολιάστε το Εκτυπώστε το

Μέγεθος γραμματοσειράς:

Από την πρόταση αναθεώρησης που υπέβαλε το ΠΑΣΟΚ εστιάζω την προσοχή μου σε πέντε σημεία, η απόρριψη των οποίων από την σημερινή πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας θα ήταν μία εκδήλωση κομματικού πατριωτισμού, χωρίς ιδεολογικό, κοινωνικό και θεσμικό αντίκρισμα. Αντιθέτως η αποδοχή των προτάσεων αυτών του ΠΑΣΟΚ από την απλή πλειοψηφία της σημερινής Βουλής, κάτι που θα γίνει – εκτός απροόπτου – για τις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας (με πιθανή εξαίρεση την πρότασή της για την αύξηση των βουλευτών επικρατείας), αφήνει ανοιχτό το πεδίο των συναινέσεων στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή που έχει την τελική αρμοδιότητα να καταστρώσει νομοτεχνικά και να ψηφίσει τις αναθεωρημένες διατάξεις. Και αυτό πρέπει, για λόγους προστασίας του αυστηρού χαρακτήρα του Συντάγματος, αλλά και για λόγους θεσμικής και ιστορικής πρόνοιας, να γίνει από την αυξημένη πλειοψηφία των 3/5 του αριθμού των βουλευτών, κορμός της οποίας στην επόμενη Βουλή θέλουμε να είναι η κυβερνητική πλειοψηφία του ΠΑΣΟΚ. Καμιά όμως κυβερνητική πλειοψηφία δεν πρέπει να καθίσταται από μόνη της και αναθεωρητική.

- Το πρώτο σημείο είναι η προσθήκη ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 3 που αποσαφηνίζει αυτό που αποδέχεται η συντριπτική πλειονότητα της επιστημονικής κοινότητας: ότι η «επικρατούσα θρησκεία» δεν είναι η επίσημη ή κρατική θρησκεία, αλλά η θρησκεία της πλειονότητας. Συνεπώς, το άρθρο 3 που ρυθμίζει πλήθος θεμάτων με ιστορικό βάθος, όπως οι σχέσεις με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, δεν συνιστά σε καμία περίπτωση βάση περιορισμού της θρησκευτικής ελευθερίας και ισότητας που κατοχυρώνονται στο άρθρα 4 και 13 και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Είτε εισαχθεί ρητά είτε όχι αυτή η αυτονόητη ερμηνευτική δήλωση, το περιεχόμενό της ισχύει ούτως ή άλλως. Τυχόν εμμονή της Νέας Δημοκρατίας στο να μην περιληφθεί, θα συνιστούσε μία περιττή μάχη συντηρητικής οπισθοφυλακής που επιπλέον εκθέτει την ίδια την Εκκλησία, η οποία ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι το άρθρο 3 δικαιολογεί περιορισμούς της θρησκευτικής ελευθερίας και ισότητας, ή ότι «επικρατούσα θρησκεία» σημαίνει «επίσημη» ή «κρατική θρησκεία». Μια τέτοια αντιθεολογική και πολιτειακοκρατική αντίληψη προσβάλλει χωρίς λόγο την Εκκλησία και αποδυναμώνει το λόγο της. Είναι βέβαιο ότι όσοι μελετήσουν καλόψυχα την τεκμηρίωση της πρότασης του ΠΑΣΟΚ (σχετικές είναι οι σελίδες 71 – 83 της μελέτης μου «Συνταγματική αυτοσυνειδησία ή αναθεωρητικός οίστρος;», 2006 και πιο συνοπτικό σχετικό άρθρο μου με τίτλο: «Αναθεώρηση σχέσεων κράτους – εκκλησίας», 9.2.2006 στην «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία») θα συμφωνήσουν μαζί της, γιατί λέγοντας το αυτονόητο επιλύεται, με σεβασμό όλων των πιθανών ευαισθησιών, χωρίς τριβές, ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα στις σχέσεις κοινωνίας και κράτους.

- **Το δεύτερο σημείο είναι η πρόταση για τη ρητή πρόβλεψη της υποχρέωσης του κράτους να διασφαλίζει για όλους ένα επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης με τη προσθήκη σχετικού εδαφίου στο άρθρο 21.** Παρότι αυτό συνάγεται και από τα άρθρα 5 παρ. 1, 21, 22 και 25, μια τέτοια προσθήκη είναι όχι μόνον συμβολικού και προτρεπτικού χαρακτήρα, αλλά και κανονιστικά σημαντική σε συνδυασμό με την αρχή της αναλογικής ισότητας (άρθρο 4) και την υποχρέωση λήψης θετικών μέτρων για την άρση άνισων καταστάσεων (άρθρο 116 παρ. 2). Η Νέα Δημοκρατία προτείνει μία αόριστη αναφορά του άρθρου 21 στην ανάγκη διαφύλαξης της κοινωνικής συνοχής. Δεν έχει συνεπώς κανένα σοβαρό επιχείρημα κατά της πολύ πιο συγκεκριμένης και πρακτικής πρότασης του ΠΑΣΟΚ, στο οργανωτικό σχήμα και την δημοσιονομική κάλυψη της οποίας έχω πρόσφατα αναφερθεί αλλού («Έθνος της Κυριακής», 4.6.2006).
- **Το τρίτο σημείο είναι η ενεργός συμμετοχή της Βουλής στη διαδικασία επιλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης** χωρίς να θίγεται η τελική αρμοδιότητα του υπουργικού συμβουλίου. Η φάση όμως της

δημόσιας ακρόασης είναι πολλαπλά ωφέλιμη. Προσφέρει διαφάνεια και ενισχύει τη δημοκρατική συνείδηση του δικαστή που εκδίδει τις αποφάσεις στο όνομα του ελληνικού λαού. Υποστηρίζω από το 1992 (περιοδικό ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ, τεύχος 5/ 1992) ότι αυτό μπορεί να προβλεφθεί από το νόμο και τον κανονισμό της Βουλής και χωρίς αναθεώρηση του Συντάγματος. Είναι όμως σημαντικό να υπάρχει συνταγματική συμφωνία των κομμάτων γύρω από μία διαδικασία που αλλού, όπως στις ΗΠΑ, είναι αυτονόητη.

- **Το τέταρτο σημείο είναι οι δύο θεσμοί άμεσης δημοκρατίας, δηλαδή η λαϊκή πρωτοβουλία για την υποβολή είτε πρότασης νόμου, είτε πρότασης διενέργειας δημοψηφίσματος για σοβαρό κοινωνικό θέμα, εκτός των δημοσιονομικών και των ασφαλιστικών,** προς την ίδια τη Βουλή που αποφασίζει τελικά. Η σύνδεση της λαϊκής πρωτοβουλίας με το κοινοβουλευτικό σύστημα και το ρόλο της Βουλής απορροφά όλες τις αντιρρήσεις και αναγκάζει τα κόμματα να έχουν ουσιαστικότερους διάλους επικοινωνίας με την κοινωνία.
- **Το πέμπτο σημείο είναι η πρόταση για διεξοδικότερη διατύπωση των διατάξεων περί αυτοδιοίκησης (άρθρα 102 και 43).** Όλα όσα θέλουμε να κάνουμε προκειμένου να ολοκληρωθεί το αποκεντρωμένο περιφερειακό κράτος και η αυτοδιοίκηση πρώτου (δήμοι) και δεύτερου (περιφέρειες στο πλαίσιο των οποίων εντάσσονται οργανικά και οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις) βαθμού, μπορούν γίνουν στο πλαίσιο του ισχύοντος συντάγματος. Φάνηκε όμως ότι η νομολογία ανθίσταται, ιδίως ως προς τη μεταφορά κρίσιμων κριτικών αρμοδιοτήτων (εκπαιδευτικών, πολεοδομικών, υγειονομικών κ.τ.λ.). Ρητορικά η Νέα Δημοκρατία συμφωνεί με την ανάγκη ολοκλήρωσης της αυτοδιοίκησης. Ας αφήσει συνεπώς το ζήτημα ανοιχτό στην επόμενη Βουλή υπό τον έλεγχο της αυξημένης πλειοψηφίας των 3/5.

Αν σε αυτά τα σημεία προστεθούν και εκείνα στα οποία υπάρχει δυνατότητα σύγκλισης όχι για τα ειδικότερα θέματα, αλλά για την ανάγκη αναθεώρησης (π.χ. άρθρο 14 παρ. 9) καθώς και τα σημεία τα οποία είναι, σε μεγάλο βαθμό, τεχνικά (π.χ. διαδικασία ψήφισης προϋπολογισμού και παροχής εγγυήσεων του Δημοσίου, εκσυγχρονισμός, ολοκλήρωση και διαφανής οργάνωση του δικαστικού ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων) **μπορεί να διαμορφωθεί ένα πολύ σημαντικό πεδίο συνταγματικής συναίνεσης που να επιτρέπει στην ερχόμενη αναθεωρητική Βουλή να προσθέσει και όχι να αφαιρέσει από το πλούσιο αναθεωρητικό κεκτημένο του 2001.**

Σχόλια:
